

PÅ HVIDFISKEFANGST

Af Jørgen Søholt Christensen

Hvidfisk! En frisk morgen, endnu inden vi var klar til at stikke ud fra Sarkaks lille naturhavn, hvor vi havde ligget for natten, fik Johannes opsnappet efterretningen – og på et øjeblik lettede vi.

Masser af hvidfisk, sagde Johannes med strålende øjne og et mægtigt smil. Han udstødte et begejstringshyl, hoppede i vejret og greb kikkerten, mens han havde fat i roret med venstre hånd. Øjensynlig skuffede det ham ikke, at det var hans rorvagt. Han sang og dansede og lod motoren løbe for fuldt tryk.

De andre grønlandere i den fire mands besætning – Jon, Johan og Terkel – var lige så opstemte som Johannes. Man lo og puffede til hinanden, og også Terkel satte en gang imellem i et hyl.

Der var hval i farvandet. I dagevis havde grønlanderne forgæves spejdet efter sæler. Nu gjaldt det hval. En hel stime.

Forude lå Diskos fjelde, i sollys og med sne på skråningerne. Oppe i Vaigattet hang der frosttåge over et bælte drivis. Helt op til tågen var vandet mørkeblåt. Vejret var en foræring.

Nogle småprikker dybt under fjeldene voksede og blev til fiskerbåde. Fem ialt. Man kunne se, at de holdt en bestemt formation, snart sydover, snart nordover. Alle fem fartøjer snurrede om på engang og fortsatte så formationen, der dannede en ring, i modsat retning. Nu hørtes også geværskud.

Skipperen Jon gav tegn til Johannes inde i styrehuset om at standse farten. I nogle minutter lå vi stille og betragtede de fremmede fartøjer, der mest af alt mindede om et koppel dresserede hunde, som for frem og tilbage over havoverfladen. Selv holdt vi os afventende som en tilløben hanhund, der tøver en stund, inden den kaster sig ind i legen.

Pludselig ændrede fartøjerne retning hen imod stedet, hvor vi lå. Kort efter var vi midt i det hele. Råben og vinken markerede, at vi var accepterede.

Åjuna! Der er den! Det var Johan, som havde set hvalen. Skuddene drønedes. Åjuna! Hvalen kom op igen. Og skuddene drønedes på ny.

Hvalen dykkede. Den havde kun været oppe nogle sekunder for at blæse.

*En søjle af vand og damp røbede,
hvor hvalen kom op, og der blev omgående skudt på den.*

Foto: Jørgen Søholt Christensen

Jeg havde forestillet mig, at den ville rejse en kæmpe-halefinne, inden den forsvandt i dybet. Men jeg fik dårlig nok set hvalen, før den var væk igen.

Bådene skiftede nu kurs og spredte sig ud som en vifte. På et par af dem stod der grønlandere med hævede rifler oppe på styrehusene. De andre grønlandere stod spredt rundt om på dækkene, ligeledes med riflerne i skydestilling.

En af bådene havde harpункanon i stævnen. Men tilsyneladende var hvalen ikke stor nok til at blive jaget med så stort kaliber.

Det var tilstrækkeligt med en salonriffel. Enkelte af grønlanderne var bevæbnet med større rifler. Jons riffel var en gammel, rustrød model 89.

Kun denne enlige hval var der. Med mellemrum dukkede den op. Foran bådene, bag dem eller til en af siderne. Det var øjensynlig ikke til at beregne, hvor den ville komme op. Til at begynde med var den under vandet i op til en halv snes minutter ad gangen. Senere blev mellemrummene kortere. Når den viste sig, blæste den en eller to gange. Det gjaldt om at sætte skuddet ind, mens den havde hovedet oppe.

*Så snart hvalen var forføjet til skibssiden,
kom lommeknivene frem, så man kunne begynde at spise den eftertragtede mátak.*

Foto: Jørgen Søholt Christensen

Stakkels hval. Den kunne måske have reddet sig, hvis den havde søgt mod nord, op til drivisen, som kun lå nogle sømil borte. Den var sikkert sanseløs af angst. Det er også muligt, at det var bådene, som forhindrede dette tilbagetog. Hvorom alting er, søgte hvalen redning i alle retninger. I forvirringen dukkede den nogle gange op mindre end 100 meter fra den nærmeste båd.

Åjuna! Åjuna!

Når et skud ramte, råbte grønlænderne højt af glæde.

I sekunderne, da den var oppe for at blæse, viste hvalen sig i en kort bue over vandet. Den var helt hvid.

Det var køligt. Grønlændernes hænder var mørkerøde af kulde, men stadig holdt de geværene i skydestilling det meste af tiden. Ind imellem lød der opmuntrende begejstringsråb mellem bådene.

Tre af fartøjerne var små 20 fods både med hurtige bevægelser og hver med to mands besætning. På den ene af dem var der to ældre grønlændere i sælskindsbukser. Den ene havde taget stilling i stævnen med hævet riffel, den anden stod med ror-pinden mellem benene foroverbøjet over det lille styrehus, også skydeklar.

De to andre både var 36 fods kuttere med hver fire mands besætning ligesom den lille kystbåd, jeg var ombord i.

Alt tydede på, at hvalen var prisgivet. Den tog kortere og kortere svømmeture under vandet, og var nu blødende. Hos grønlænderne blev begejstringen stigende og råbene højere, alt imens livet var ved at udslukkes i den hvide hval.

Fire timer efter at vi var begyndt vor del af jagten, blev den ramt af en harpun, og kort efter fik den nådeskuddet. Jagten havde været spændende, nu udløstes glæden over byttet i jubelråb, latter og store smil.

Men et overraskende antiklimaks fulgte. Det viste sig, at hvalen tilhørte fartøjet, hvorfra den var ramt første gang. På dette fartøj blev den fortøjet med en tovende om haleroden.

I samme øjeblik den var fastgjort til skibssiden, begyndte grønlænderne at spise hvalen. – Dog kun grønlænderne ombord på dette ene fartøj. Skønt de havde deltaget i jagten og ofret talrige patroner, måtte de andre nøjes med at være tilskuere. Ganske vist var det kun en lille Moby Dick, men den málte dog omkring tre meter og så ud til at veje godt til . . .

Nå, det var åbenbart spillets regler. Næste gang er det en af de andre både, der får skuddet ind først.

Oppe i Vaigattet var tågen lettet, så man kunne se drivisen som en lang hvid streg forude. En halv time efter krydsede vi ind gennem renderne. Johannes sagde, at der var hvidfisk et eller andet sted lige i nærheden. Hans øjne strålede, selvom han godt vidste, at vi ikke havde en chance for at jage dem.

Og vi skulle jo også se at komme til K'utdligssat – kulbyen med den usikre fremtid.

Vi gjorde vort bedste for at komme frem.

I to timer stampede vi gennem isen, men tre sømil fra land måtte vi med stævnen i kompakt ismasse give op og gå tilbage sydover. Ud på aftenen blæste det op. Vinden var lige bagind, og sejlet var hejst. Det gik i strygende fart.